

Gebruik van wetenschappelijke kennis

binnen evidence-informed onderwijs

Leer punt

INHOUD

1. Waarom deze gids? 4

1.1. Evidence-informed werken en de rol van wetenschappelijke kennis
1.2. Wetenschappelijke kennis doorheen het evidence-informed proces

2. Wetenschappelijke kennis: wat telt en waarom? 6

2.1. Wat verstaan we onder wetenschappelijke kennis?
2.2. Niet alle informatie is even betrouwbaar

3. Wat verschillende soorten onderzoek je leren 8

3.1. Wat telt als goed bewijs?
3.2. Combineer verschillende bronnen
3.3. Soorten onderzoek in vogelvlucht

4. Wetenschappelijke kennis kritisch bekijken 11

4.1. CRAAP: is deze bron het lezen waard?
4.2. CLAIMS: wat kan ik hieruit besluiten?

5. Wat neem je mee? 14

6. Ontdek meer op leerpunt.be 15

Notities 16

Referenties 18

1. Waarom deze gids?

1.1. Evidence-informed werken en de rol van wetenschappelijke kennis

Deze beknopte gids 'Gebruik van wetenschappelijke kennis' is gebaseerd op het werk van de Education Endowment Foundation[1] en vormt een verdiepende aanvulling op het model voor **evidence-informed onderwijs**.[2] (Figuur 1)

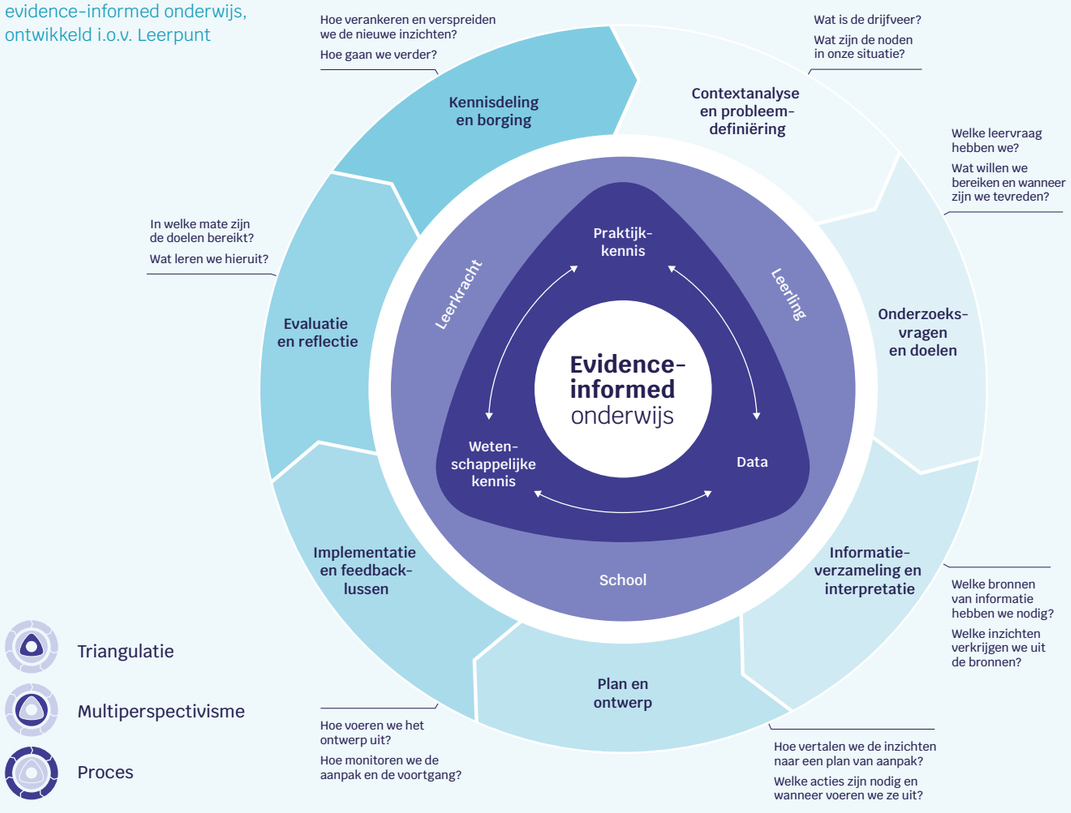
Dit model benadrukt dat goede evidence-informed beslissingen in het onderwijs steunen op de **triangulatie** van drie kennisbronnen:

- wetenschappelijke kennis;
- data uit de eigen schoolcontext;
- praktijkkennis.

Deze bronnen worden steeds bekeken vanuit meerdere perspectieven (zoals die van leraren, leerlingen en schoolcontext), zodat beslissingen recht doen aan de complexiteit van de onderwijspraktijk (**multiperspectivisme**).

In deze beknopte gids zoomen we in op het luik **'wetenschappelijke kennis'**. Onderzoek kan waardevolle inzichten bieden over wat werkt in onderwijs, en waarom dat zo is. Tegelijk is werken met resultaten uit onderzoek niet altijd eenvoudig: niet elke studie is even betrouwbaar, resultaten zijn niet zomaar toepasbaar in elke klas, en conclusies worden soms te snel gemaakt of verkeerd begrepen. Deze gids helpt je om daar kritisch en doordacht mee om te gaan.

Figuur 1. Model voor evidence-informed onderwijs, ontwikkeld i.o.v. Leerpunt

Figuur 2. Wetenschappelijke kennis binnen elke fase van het evidence-informed proces

1.2. Wetenschappelijke kennis doorheen het evidence-informed proces

Evidence-informed werken is geen rechtlijnig stappenplan, maar een cyclisch proces met zeven samenhangende fasen. Wetenschappelijke kennis speelt daarin een rol in elke fase van het proces, al wordt ze vaak het meest zichtbaar ingezet bij *informatieverzameling en -interpretatie*. (Figuur 2)

Wetenschappelijke kennis kan in **elke fase** van het evidence-informed proces een andere functie vervullen:

- **Contextanalyse en probleemdefiniëring**
  Wetenschappelijke kennis helpt om wat je ziet in de klas of school beter te begrijpen en om eerste aannames kritisch te bevragen.

- **Onderzoeksvragen en doelen**
  Ze ondersteunt het scherp formuleren van wat je precies wil onderzoeken of verbeteren.

- **Informatieverzameling en -interpretatie**
  Ze helpt om data uit de klas of school correct te interpreteren en mogelijke verklaringen af te toetsen.

- **Plan en ontwerp**
  Ze biedt houvast bij het maken van onderbouwde keuzes voor een aanpak die kansrijk is.

- **Implementatie en feedbacklussen**
  Ze ondersteunt het gericht uitproberen van een aanpak en helpt bepalen waarop je let en wanneer bijsturen zinvol is.

- **Evaluatie en reflectie**
  Ze maakt het mogelijk om resultaten beter te begrijpen en er samen uit te leren.

- **Kennisdeling en borging**
  Ze helpt om inzichten vast te houden en te delen met collega's.

Deze gids helpt leraren en scholen om wetenschappelijke kennis **bewust** en **kritisch** te gebruiken als één van de drie bronnen binnen evidence-informed onderwijs.

Concreet krijg je handvaten om:

- te begrijpen wat verschillende soorten onderzoek wel en niet zeggen;
- sterke en zwakke studies te onderscheiden;
- valkuilen en misinterpretaties te herkennen;
- resultaten te lezen met oog voor nuance en context.

2. Wetenschappelijke kennis: wat telt en waarom?

2.1. Wat verstaan we onder wetenschappelijke kennis?

'Wetenschappelijke kennis' is een ruime term. In het onderwijs kan het gaan om onderzoeksresultaten uit scholen, inzichten uit gesprekken met collega's, maar ook om overzichtsstudies (zoals meta-analyses) die resultaten uit meerdere onderzoeken samenbrengen. Het gaat telkens om kennis die op een **systematische** en **doelgerichte** manier is verzameld in onderzoek om antwoorden te geven op **duidelijke onderzoeksvragen**.

Onderzoek kan worden uitgevoerd door onderzoekers, docenten of andere onderwijsprofessionals en kan verschijnen in wetenschappelijke tijdschriften, rapporten of publicaties van organisaties zoals overheden of denktanks. Deze kennis helpt om te zien wat **kansrijk** is in het onderwijs, voor wie en in welke context, en ondersteunt scholen bij het maken van doordachte keuzes over tijd en middelen.

Je kan met wetenschappelijke kennis in aanraking komen via bijvoorbeeld professionalisering maar ook via artikels, rapporten, boeken, blogs en andere media. Daarbij is het belangrijk te beseffen dat niet alle informatie automatisch betrouwbaar onderzoek is.

In het onderstaand overzicht staan voorbeelden van **onderzoek** maar ook van **informatie uit de schoolpraktijk** en **andere bronnen**.

Onderzoeksevidentie

Definitie
Bewijs dat ontstaat uit gepland en zorgvuldig opgezet onderzoek, waarbij gerichte vragen worden onderzocht en vaak wordt nagegaan wat het effect is van een aanpak of werkwijze.

Voorbeelden
- Experimenten
- Casestudies
- Enquêtes
- Systematische reviews
- Interviews en focusgroepen

Informatie uit de schoolpraktijk

Definitie
Bewijsmateriaal dat scholen of andere instellingen verzamelen door leerlingresultaten en andere gegevens samen te brengen en te analyseren.

Voorbeelden
- Voortgangs- en leerresultaten van leerlingen
- Aanwezigheidsgegevens
- Feedback uit lesobservaties
- Voorbeelden van leerlingenwerk
- Feedback van leerlingen en leraren
- Gedragslogboeken
- Informatie over welzijn en begeleiding
- Gegevens over specifieke onderwijsbehoeften (SOB)
- Betrokkenheid van ouders, verzorgers en leerlingen

Andere informatiebronnen

Definitie
Andere informatie over scholen en onderwijs die niet gebaseerd is op een systematische analyse van gegevens.

Voorbeelden
- Blogs en sociale media
- Kranten
- Podcasts
- Verslagen van onderwijsprofessionals (bijvoordeeld leraren, schoolleiders, begeleiders)

Wetenschappelijke kennis is systematisch en doelgericht verzameld in onderzoek om antwoorden te geven op een duidelijke onderzoeksvraag.

2.2. Niet alle informatie is even betrouwbaar

Niet alle informatiebronnen zijn in dezelfde mate gebaseerd op onderzoek. Daarom is het belangrijk om na te gaan **waar uitspraken op steunen**. Dat kan je bijvoorbeeld doen door **referenties** te bekijken en terug te gaan naar de oorspronkelijke studies waarop conclusies of meningen gebaseerd zijn. Als zulke verwijzingen ontbreken of onduidelijk zijn, is het moeilijk om de kwaliteit van het bewijs in te schatten – en dat is vaak een teken dat een bron minder betrouwbaar is.

Daarnaast verschilt ook de kwaliteit van publicaties: het feit dat iets gepubliceerd is, betekent niet automatisch dat het degelijk of bruikbaar is. Daarom loont het om bronnen altijd **kritisch** te bekijken. Of een publicatie ***peer reviewed*** is, geldt daarbij als een belangrijke kwaliteitsindicatie, omdat andere experts het werk vooraf kritisch hebben beoordeeld. Dat kan je meestal terugvinden op de website van het tijdschrift of in de informatie over de publicatie. Tegelijk blijft het noodzakelijk om onderzoek ook zelf kritisch te lezen en te beoordelen, zeker met het oog op je eigen klas- of schoolcontext. In wat volgt, helpen we je hier graag bij op weg.

3. Wat verschillende soorten onderzoek je leren

3.1. Wat telt als goed bewijs?

Onderzoek kan op verschillende manieren worden opgezet, afhankelijk van wat je wil weten en in welke context. Er bestaat geen ‘beste’ soort onderzoek: elke aanpak heeft eigen sterktes en beperkingen.

Kwalitatief, kwantitatief en mixed-method onderzoek

Soms wordt een onderscheid gemaakt tussen kwalitatief, kwantitatief en mixed-method onderzoek.

- **Kwalitatief onderzoek** focust op ervaringen en perspectieven en helpt om te begrijpen hoe en waarom een aanpak werkt, bijvoorbeeld via interviews of observaties.
- **Kwantitatief onderzoek** werkt met cijfers en metingen en laat zien of een aanpak effect heeft en hoe groot dat effect is, bijvoorbeeld door leerresultaten te vergelijken via experimenten.
- **Mixed-method onderzoek** combineert beide benaderingen en brengt cijfers en ervaringen samen.

Vraag en doel bepalen je aanpak

Wat als ‘goed bewijs’ geldt, hangt af van de **vraag** én het **doel**. Afhankelijk van het doel kan je bijvoorbeeld trends in de klas verkennen, ervaringen van leerlingen begrijpen of nagaan welke praktijken effectief zijn. Gaat het doel om ‘begrijpen hoe of waarom een aanpak werkt’ of om ‘het verkennen van nieuwe ideeën’, dan zijn **kwalitatieve inzichten** bijzonder waardevol. Wil je nagaan of een aanpak effect heeft, dan bieden **kwantitatieve studies** houvast.

3.2. Combineer verschillende bronnen

Onderzoek geeft niet altijd één duidelijk antwoord. Soms spreken studies elkaar tegen of laten ze een gemengd beeld zien. Daarom is het belangrijk om **meerdere bronnen te bekijken** en te letten op patronen en trends. Zo krijg je een rijker beeld en kan je beter inschatten of een aanpak past bij jouw school of context.

3.3. Soorten onderzoek in vogelvlucht

Dit overzicht geeft een selectie van onderzoekstypen weer en licht telkens hun **bruikbaarheid** en **mogelijke beperkingen** toe. Samen tonen ze hoe onderzoek vanuit verschillende invalshoeken kan bijdragen aan de onderwijspraktijk.

1. Systematische review
2. Meta-analyse
3. Secundaire gegevensanalyse
4. Casestudie
5. Enquête en interview
6. Experiment

1 Systematische review

Een systematische review vergelijkt meerdere bestaande onderzoeken over één onderwerp (bijvoorbeeld feedback geven), volgens duidelijke criteria die ook door anderen kunnen worden gevolgd en opnieuw uitgevoerd.

Geschikt om een breed en samenhangend overzicht te krijgen van wat onderzoek tot nu toe laat zien over een specifieke vraag of een afgebakend thema.

Mogelijke valkuilen

- Soms tonen systematische reviews aan dat er **weinig sterk onderzoek** beschikbaar is, waardoor conclusies voorzichtig moeten worden geïnterpreteerd.
- Niet elke systematische review gebruikt **even strenge criteria** om studies te selecteren, wat kan leiden tot een vertekend beeld of het missen van relevante onderzoeken.
- Het is ook moeilijk om studies te vergelijken wanneer ze **verschillende methodes** gebruiken of wanneer belangrijke informatie ontbreekt.

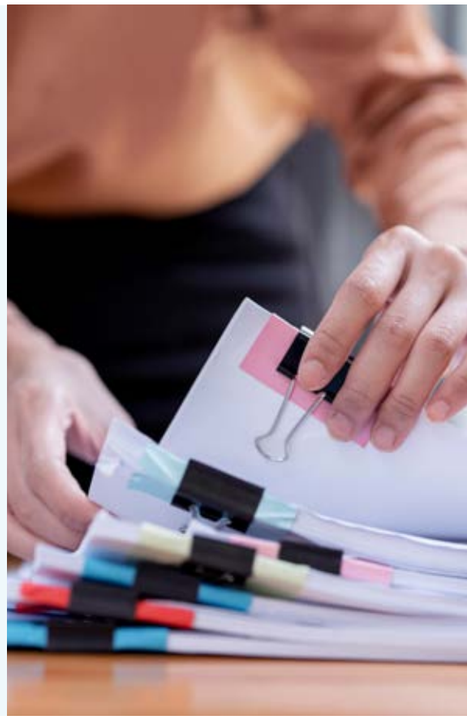
2 Meta-analyse

Een meta-analyse brengt impactmetingen uit meerdere eerder gepubliceerde studies samen om te bepalen wat het gemiddelde effect van een aanpak is.

Geschikt om in te schatten of een aanpak helpt om bepaalde leer- of onderwijsresultaten te verbeteren.

Mogelijke valkuilen

- Soms **verschillen** de **aanpakken** die onderzocht zijn of de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd. Dat kan invloed hebben op het gemiddelde effect dat een meta-analyse laat zien.
- Een meta-analyse toont vooral het **algemene beeld** en zegt niet altijd wanneer of in welke context een aanpak goed werkt.
- Als de gebruikte studies **zwak** zijn opgezet (methodologische beperkingen), kan dat het resultaat van de meta-analyse kleuren.

3 Secundaire gegevensanalyse

Bij secundaire analyse worden bestaande gegevens (zoals nationale leerlingendatabanken) opnieuw bekeken om nieuwe vragen te beantwoorden of nieuwe verbanden te ontdekken.

Geschikt om na te gaan of er verbanden bestaan tussen twee of meer factoren, zoals de thuissituatie van leerlingen en hun leerprestaties.

Mogelijke valkuilen

- Onderzoekers hebben meestal **geen controle** over hoe de **gegevens** zijn **verzameld**, wat het moeilijker kan maken om heel gerichte vragen te beantwoorden.
- Met dit soort onderzoek kan je vaak verbanden(correlatie) zien, maar **niet** met zekerheid zeggen wat **oorzaak en gevolg** is (causaliteit).

4

Casestudie

Casestudies beschrijven de ervaringen van bijvoorbeeld leraren in klassen, scholen of specifieke situaties.

Geschikt om

- een rijk en concreet beeld te krijgen van hoe een aanpak of praktijk er in een specifieke context uitziet;
- inspiratie op te doen voor mogelijke oplossingen of werkwijzen;
- te begrijpen hoe een aanpak in de praktijk wordt vormgegeven en ervaren door leraren en leerlingen.

Mogelijke valkuilen

- Casestudies gaan over één specifieke situatie, waardoor de inzichten niet zomaar te vertalen zijn naar andere (specifieke groepen van) leerlingen, klassen of scholen.
- Ze laten zien hoe iets werd aangepakt, maar niet of die aanpak ook elders even goed werkt.

5

Enquête en interview

Enquêtes en interviews brengen in kaart wat een groep, zoals leerlingen, ouders of leraren, **ervaren, denken en vinden**.

Geschikt om inzicht te krijgen in ervaringen, opvattingen en percepties van specifieke groepen (bijvoorbeeld beginnende leraren).

- Enquêtes maken het mogelijk om een grote groep te bevragen en patronen of terugkerende signalen te identificeren.
- Interviews laten toe om dieper in te gaan op ervaringen en perspectieven van een kleinere groep.

Mogelijke valkuilen

- Dit soort onderzoek brengt vooral meningen en ervaringen in beeld, maar zegt niet altijd iets over of een aanpak echt werkt.
- De manier waarop vragen worden gesteld kan antwoorden beïnvloeden, bijvoorbeeld door sturende of geladen vragen.
- Als niet iedereen evenveel kans had om mee te doen, kunnen de resultaten niet representatief zijn voor de hele groep.

6

Experiment

Experimenten vergelijken het effect van een bepaalde onderwijsaanpak met een andere aanpak, of met helemaal geen aanpak.
(= gerandomiseerd ofwel willekeurig ingedeeld gecontroleerde onderzoeken)

Geschikt om na te gaan of een bepaalde les- of onderwijsaanpak effectiever is dan een andere aanpak, of dan de gangbare praktijk.

Mogelijke valkuil

Experimenten laten zien of een aanpak effect heeft, maar houden niet altijd rekening met de **specifieke context**. Daardoor is het soms moeilijk te begrijpen hoe of waarom iets werkt, en welke onderdelen van de aanpak echt het verschil maken.

4. Wetenschappelijke kennis kritisch bekijken

In deze beknopte gids gebruiken we twee hulpmiddelen om de kwaliteit van informatie en onderzoek te beoordelen: de CRAAP-test en de CLAIMS-checklist. Beide helpen je om betere, onderbouwde keuzes te maken, maar ze kijken elk vanuit een **ander perspectief** naar informatie en onderzoek.

De **CRAAP-test** helpt je om snel te checken of een bron betrouwbaar en bruikbaar is. Je kan die gebruiken voor allerlei informatie, zoals websites, rapporten, nieuwsartikelen of blogs. Het is een eerste stap om te beslissen: *is deze bron het lezen waard?*

De **CLAIMS-checklist** gaat een stap verder en gebruik je specifiek bij wetenschappelijk onderzoek. Ze helpt je om na te gaan hoe degelijk een studie is opgezet en of de resultaten bruikbaar zijn voor jouw klas of school. De checklist helpt je bij de vraag: *wat kan ik hieruit besluiten?*

Samen vormen CRAAP en CLAIMS een **krachtige combinatie**.

CRAAP helpt je kiezen **welke** bronnen je bekijkt. CLAIMS helpt je inschatten **wat** je met wetenschappelijke kennis **kan doen** in de praktijk.

4.1. CRAAP: is deze bron het lezen waard?

Tijdens het zoeken kom je allerlei bronnen tegen, zoals websites, artikels, rapporten of wetenschappelijk onderzoek. Nog vóór je begint te lezen, is het belangrijk om in te schatten of een bron betrouwbaar en relevant is. De CRAAP-test helpt je om die snelle eerste check te maken, aan de hand van vijf eenvoudige stappen.[3] (Figuur 3)

TIP: Stoot je op een betaalmuur? Zoek contactgegevens van de auteurs via de website van hun universiteit, hogeschool of onderzoeksinstelling. Onderzoekers delen hun werk vaak graag met leraren.

4.2. CLAIMS: wat kan ik hieruit besluiten?

Niet elk onderzoek is even betrouwbaar: resultaten hangen samen met hoe een studie is opgezet en met factoren die de uitkomst kunnen beïnvloeden. Daarom is het belangrijk om verder te kijken dan alleen de samenvatting of conclusie. De CLAIMS-checklist helpt je om mogelijke waarschuwingssignalen te herkennen en om in te schatten wat je **wel en niet** uit een studie kan afleiden voor de onderwijspraktijk. CLAIMS is geen vast wetenschappelijk model, maar een **praktisch hulpmiddel**, opgebouwd uit inzichten uit verschillende publicaties over het kritisch beoordelen van onderzoek.

De belangrijkste aandachtspunten bij het lezen van onderwijsonderzoek kan je onthouden met het acroniem CLAIMS.[4] (Figuur 4)

Figuur 3. De CRAAP-test als beoordelingskader

C	R	A	A	P
Currency	*Relevance*	*Authority*	*Accuracy*	*Purpose*
Actualiteit	**Relevantie**	**Betrouwbaarheid**	**Nauwkeurigheid**	**Doel**
Is de informatie recent genoeg voor jouw vraag?	Helpt deze bron jou echt verder?	Wie is de auteur of organisatie? Kan je die vertrouwen?	Kloppen de feiten en staan er bronnen bij?	Wil de bron informeren, of iets verkopen of overtuigen?

Figuur 4. De CLAIMS-checklist als beoordelingskader

C	L	A	I	M	S
Conclusions **Conclusies** Volgen de conclusies logisch uit de resultaten?	*Limitations* **Beperkingen** Welke beperkingen of zwakke punten heeft het onderzoek?	*Applicability* **Toepasbaarheid** Zijn de resultaten relevant voor jouw klas of school?	*Independence* **Onafhankelijkheid** Is het onderzoek onafhankelijk uitgevoerd?	*Methods* **Methoden** Hoe is het onderzoek opgezet en uitgevoerd?	*Sample* **Steekproef** Wie nam deel aan het onderzoek?

Hieronder worden deze aandachtspunten verder toegelicht en verdiept met aandacht voor de onderwijspraktijk.

C *Conclusions* Conclusies

De conclusies lijken vooral die resultaten te benadrukken die passen bij de mening van de onderzoeker, terwijl andere bevindingen weinig of niet aan bod komen. Daardoor krijg je geen volledig of evenwichtig beeld.

Het is soms niet duidelijk waarop de conclusies precies gebaseerd zijn. Een verbetering in leerprestaties kan ook te maken hebben met andere factoren, en niet alleen met de onderzochte aanpak.

L *Limitations* Beperkingen

Het is soms moeilijk te zien wat de zwakke punten van een studie zijn en hoe die de resultaten kunnen beïnvloeden.

Let bijvoorbeeld op hoeveel leerlingen meededen en of zij een goede afspiegeling vormen van alle leerlingen (zijn sommige groepen over- of ondervertegenwoordigd?).

Zulke beperkingen zouden duidelijk vermeld en besproken moeten worden in het onderzoek.

A *Applicability* Toepasbaarheid

Onderzoeksresultaten worden soms te snel toegepast op andere situaties. Wat onderzocht werd in een ander vak, bij een andere leeftijdsgroep of in een ander land, werkt niet automatisch ook in jouw klas of school.

Het kan ook zijn dat een aanpak moeilijk uitvoerbaar is in de ‘echte’ praktijk. Sommige studies gebeurden in speciale omstandigheden, met extra begeleiding of middelen die je in de klas niet zomaar hebt.

Tot slot sluit wat er in een studie gemeten wordt niet altijd aan bij wat jij wil verbeteren. Een onderzoek kan bijvoorbeeld kijken naar motivatie, terwijl jij vooral geïnteresseerd bent in leerresultaten.

I *Independence* Onafhankelijkheid

Soms heeft de onderzoeker een eigen belang, vooroordeel of standpunt, waardoor resultaten minder neutraal kunnen zijn.

Ook de financiering speelt mee: onderzoek kan betaald zijn door een persoon of organisatie die baat heeft bij een positief resultaat.

Daarnaast is ook de publicatiecontext relevant: een commerciële website kan belang hebben bij het promoten van een bepaalde aanpak.

M *Methods* Methoden

Soms is onvoldoende duidelijk hoe het onderzoek is aangepakt. Dan blijft onduidelijk wat onderzoekers precies deden en hoe ze tot hun conclusies kwamen. Ook is het niet altijd duidelijk of er onderweg problemen waren, wat het moeilijk maakt om de betrouwbaarheid van de resultaten in te schatten. Daarom is transparantie cruciaal, bijvoorbeeld over gebruikte methoden (zoals interviewleidraden) en beperkingen (zoals een te klein aantal deelnemers).

Ook past de gekozen methode niet altijd bij de onderzoeksvraag: interviews geven inzicht in ervaringen, maar tonen geen effect op leren; daarvoor is een vergelijking met een (controle)groep nodig.

S *Sample population* Steekproefpopulatie

De groep die meedeed aan het onderzoek is soms te klein of niet goed vergelijkbaar met jouw leerlingen. Bijvoorbeeld wanneer maar één of twee scholen onderzocht zijn, of wanneer het onderzoek plaatsvond in een heel specifieke context of regio.

De groepen die met elkaar vergeleken worden, zijn niet altijd evenwichtig samengesteld. Zo kan de ene groep veel kleiner zijn dan de andere, wat de vergelijking minder betrouwbaar maakt.

Soms haken tijdens het onderzoek veel scholen of leerlingen af. Dit noemt men ‘hoge uitval’ of ‘*high attrition*’. Dat maakt de resultaten minder sterk, omdat niet duidelijk is of de uitkomsten nog een goed beeld geven van de hele groep.

5. Wat neem je mee?

1

Gebruik onderzoek kritisch en contextbewust

Wetenschappelijke kennis kan scholen ondersteunen om onderbouwde keuzes te maken. Door bronnen kritisch te bekijken gebruik je onderzoek op een manier die echt kan werken in jouw context. Het is belangrijk om hierbij te checken waarop uitspraken in het onderzoek steunen, hoe degelijk het onderzoek is opgezet en uitgevoerd en of het past bij jouw klas- of schoolcontext.

2

Kies onderzoek dat past bij je vraag

Er bestaat geen ‘beste soort onderzoek’. Er zijn verschillende soorten onderzoek die iets waardevol kunnen bijdragen. Kwalitatief onderzoek helpt je bijvoorbeeld om te begrijpen hoe en waarom iets werkt, terwijl kwantitatief onderzoek laat zien of een aanpak effect heeft. Door meerdere studies samen te bekijken, kan je beter inschatten wat past bij jouw concrete vraag.

3

Zet onderzoek doelgericht in

Zet onderzoek bewust in: vertrek van je vraag, kies passende studies en leg bronnen naast elkaar. Zo zie je sneller patronen en kan je onderbouwde beslissingen nemen die aansluiten bij jouw klas of school.

4

Beoordeel bronnen stap voor stap

Breed beginnen en dan inzoomen: Gebruik de CRAAP-test om snel in te schatten of een bron betrouwbaar en relevant is (zoals actualiteit, auteur en doel). Ga daarna met de CLAIMS-checklist dieper na hoe sterk het onderzoek is opgebouwd en wat je ermee kan in jouw klas of school. Samen ondersteunen ze je om onderbouwde en contextbewuste keuzes te maken.

5

Combineer kennis en blijf bijsturen

Evidence-informed werken is geen vast stappenplan, maar een cyclisch proces waarin je blijft kijken, kiezen, uitproberen en bijsturen. Door wetenschappelijke kennis, schooldata en praktijkervaring te combineren (triangulatie) én deze samen met anderen te bekijken (multiperspectivisme), gebruik je wetenschappelijke kennis in alle fases: van het scherp stellen van je vraag, het kiezen en uitvoeren van een aanpak, tot het evalueren, bijleren en delen van wat werkt in jouw context. Succes!

6. Ontdek meer op leerpunt.be

Deze beknopte gids geeft je een stevige basis voor het gebruiken van wetenschappelijke kennis. Op onze website helpen we je graag verder met verdieping, voorbeelden en praktische ondersteuning.

leerpunt.be/evidence-informed-onderwijs

Waarom is wetenschappelijke kennis belangrijk?

Je leest onder deze titel op de website wat wetenschappelijke kennis is en waarom ze een belangrijke rol speelt in onderbouwde onderwijsverbetering, als herhaling op wat al in deze gids aan bod kwam.

Hoe begin je met het zoeken naar wetenschappelijke kennis?

Je ontdekt hier op de website hoe je vertrekt van een concreet praktijkprobleem en dit vertaalt naar een gerichte vraag om systematisch relevante wetenschappelijke kennis te zoeken en betere keuzes te maken in de klas.

Waar vind je betrouwbare bronnen?

Binnen dit onderdeel vind je een overzicht van betrouwbare Nederlandstalige bronnen (zoals de Toolkit en leidraden van Leerpunt, de Kennisrotonde en zoekplatformen zoals Google Scholar of ResearchGate) en Engelstalige bronnen (zoals de Best Evidence Encyclopedia).

Hoe kan je deze kennis nu toepassen in jouw praktijk?

Je leest hier meer over hoe je wetenschappelijk onderzoek stap voor stap leest in leesrondes (oriënterend, globaal en intensief) en hoe je bruikbare inzichten vertaalt naar je eigen schoolpraktijk.

REFERENTIES

1 Education Endowment Foundation (2024). *Using research evidence.* https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/more-resources-and-support/using-research-evidence

2 Willegems, V., Consuegra, E., Van den Rym, K., Faddar, J. (2025). *Inspiratiegids: Evidence-informed onderwijs in Vlaanderen en Brussel*. Uitgevoerd door de Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Leerpunt; Van den Rym, K., Faddar, J., Willegems, V., & Consuegra, E. (2025). *Onderzoeksrapport. Evidence-informed praktijken in het basis- en secundair onderwijs*. Uitgevoerd door de Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Leerpunt.

3 Blakeslee, S. (2004). *Evaluating Information – Applying the CRAAP Test*. California State University, Chico.

4 Bv. Critical Appraisal Skills Programme. (2018). *CASP checklists*. CASP UK. https://casp-uk.net/casp-tools-checklists; Education Endowment Foundation (2024). Using research evidence. https://educationendowment-foundation.org.uk/education-evidence/more-resources-and-support/using-research-evidence; Greenhalgh, T. (2019). *How to read a paper: The basics of evidence-based medicine* (6th ed.). Wiley-Blackwell. ISBN: 978-1-119-48345-0; Higgins, J. P. T., Thomas, J., Chandler, J., Cumpston, M., Li, T., Page, M. J., & Welch, V. A. (Eds.). (2023). *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions* (2nd ed.). John Wiley & Sons.; Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative research design: An interactive approach* (3rd ed.). SAGE.; Wells, G. A., Shea, B., O'Connell, D., Peterson, J., Welch, V., Losos, M., & Tugwell, P. (2014). *The Newcastle–Ottawa Scale (NOS) for assessing the quality of nonrandomised studies in meta-analyses*. Ottawa Hospital Research Institute. https://www.ohri.ca/programs/clinical_epidemiology/oxford.asp.

COLOFON

Gelieve te verwijzen naar deze publicatie als
Leerpunt (2026). *Gebruik van wetenschappelijke kennis binnen evidence-informed onderwijs.* Stichting Leerpunt. Vlaamse hertaling van Education Endowment Foundation (2024). *Using Research Evidence: A Concise Guide*. Education Endowment Foundation

Creative Commons Licentie
Naamsvermelding-NietCommercieel (CC BY-NC)
Deze licentie staat ieder toe dit werk te downloaden, hergebruiken, herpubliceren, delen met anderen, afgeleide werken te maken en er verder op te werken zolang dit gebeurt met een correcte naamsvermelding en dit voor niet-commerciële doeleinden wordt gebruikt.

Depotnummer
D/2026/16382/07

Publicatie
Januari 2026

Vormgeving & lay-out
Leerpunt

Met steun van de Vlaamse Overheid

Koning Albert II-laan 15 bus 917, 1210 Brussel
info@leerpunt.be, www.leerpunt.be
09 396 71 48

leerpunt.be

Met steun van de Vlaamse overheid